

Monumentnummer*: 508682

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 28 januari 1998
Kadaster deel/nr 82780/122

Woonplaats* Boksum
Gemeente* Waadhoeke
Provincie* Fryslân

Kadastrale gemeente* Deinum
Sectie* F
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 762

Omschrijving**

Inleiding

In 1825 werd tegen het talud van de oude Middelzeedijk een kustweg aangelegd. Vermoedelijk is het TOLHUIS, waar de reizigers het verschuldigde tolgeld moesten betalen, tussen 1851 en 1866 aan dit deel van de Slachtedijk gebouwd: in de Atlas van Eekhof uit 1851 wordt het pand nog niet aangegeven, in de Atlas van Kuiper uit 1866 wel. Het tolhuis, dat naar het oosten is georiënteerd, staat op een vrij klein erf. Het erf wordt aan de voorzijde door de weg begrensd en aan de achterzijde door een sloot. Het eenvoudige blok staat met de voorgevel direct aan de weg. De ramen, die in verhouding heel groot zijn, boden ruim zicht op het naderende verkeer. Het bouwwerk is in een Ambachtelijk-traditionele stijl opgebouwd. De bouwmeester is onbekend. De tegen de noordelijke zijgevel aangebouwde houten schuurtjes vallen buiten bescherming van rijkswege.

Omschrijving

Het bouwwerk heeft een rechthoekige plattegrond en is één bouwlaag hoog. Het is in gele bakstenen opgetrokken en wordt door een zadeldak met zwart geglazuurde Hollandse pannen bedekt. Op de nok staat een gemetselde schoorsteen. In de voorgevel en aan de oostzijde van de zijgevels bevinden zich in totaal vier (twee in de voorgevel) grote zesruitsvensters met houten kozijnen en enkele rollaag. In de top van de voorgevel zit een half rond venster. De vier vensters rusten op een doorlopende onderdorpel. In de zuidelijke zijgevel zit de houten voordeur met tweeruits bovenlicht. De noordelijke zijgevel wordt grotendeels aan het zicht onttrokken door de vele bijgebouwde houten schuurtjes. Aan de oostzijde van die gevel bevindt zich een deur. De achtergevel is in 1981 gepleisterd en er zijn nieuwe vensters in geplaatst.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het tolhuis aan de Hegedyk 8 is van algemeen cultuurhistorisch en architectuurhistorisch belang:

- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling;
- als bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling;
- vanwege de samenhang tussen exterieur en functie;
- vanwege de situering, verbonden met de ontwikkelingen in de infrastructuur;
- vanwege de historisch-ruimtelijke relatie met de weg en de bodemgesteldheid (weg tevens dijk);
- vanwege de in grote mate aanwezige architectonische gaafheid van het exterieur;
- in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de landschappelijke omgeving;
- vanwege de typologische en functionele zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Overheidsgebouw

Functie

Tolhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument